

ΖΑΚΥΝΟΙΟΣ ΑΝΩΝ ΜΗΜΕΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ.

ΕΤΟΣ Β.'

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1877

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΚΔ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

(συνέχ. καὶ τέλος)

XVI

Ἐπιβιβασθέντες λοιπὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεώργιος, ὡς σοὶ εἶπον, τοῦ ἀτμοπλοίου, διηθύνθη μεν εἰς Νεάπολιν. Πρὶν ἡ ὅμως ἀπέλθωμεν, πρὸς διακονιῶσιν τῆς ἀναχωρήσεώς μας ταύτης, καὶ πρὸς ταχυτέραν ἀπάντησίν μου εἰς τὸ γράμμα τοῦ πατρὸς τῆς Ζωῆς, εἰδοποίησα αὐτὸν διὰ τηλεγραφήματός μου περὶ τούτου, ὅπως ἡσυχάσῃ καὶ μᾶς περιμένῃ. Τοῦτο δὲ ἔπραξα διευθύνας πρὸς αὐτὸν τὸ τηλεγράφημά μου, ἐνῷ καὶ πρὸς τὴν Μαρίαν ἡδυνάμην νὰ τὰ πέμψω, ἵνα τῷ ἀποδεῖξω τοισυτοτρόπως ὅτι οὐδὲν μοὶ ὑπελείπετο πλέον κατ' αὐτοῦ παράπονον, ἢ,

καὶ ἐὰν μοὶ ὑπελείπετο, διὰ τῆς πράξεώς μου ταύτης σιωπηλῶς νὰ τὸν θεοῖς εἰσαΐσσω ὅτι τὰ πάντα εἰς λήθην παρέδιδον, ὅτι τῷ ἐσυγχώρουν τὰ δεινά, ἄτινα διὰ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ἐπεσώρευσεν.

Τὸ γράμμα τοῦ πατρὸς τῆς Ζωῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἤγγισε τὴν εὐθικτοτέραν τῆς καρδίας μου χορδὴν, ὡστε ἐντελῶς ἀπένναντι αὐτοῦ μὲ ἀφώπλισε. Πράγματι τὸ γράμμα τοῦτο, ὅπερ ὑπερμέτρως μ' ἔθλιβεν, ὑπερβαλλόντως ἐπίσης μὲ συνεκίνει, καὶ ἀναλογιζόμενος τὴν θέσιν τοῦ γηραιοῦ γεννήτορος, ἐλησμόνουν τὴν ἰδεήν μου. Δὲν κρύπτομαι, φίλε μου, ἀπὸ σοῦ ἀνθρώπως καὶ ἐγὼ εἴμαι, ἔχων σάρκα καὶ αἷμα, καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ σοὶ ὄμοιογήσω ὅτι πρότερον ἡγανάκτουν κατὰ τοῦ πατρὸς τῆς Ζωῆς, καὶ οὐ μόνον ἡγανάκτουν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐμίσουν διότι τὸν ἐθεώρουν ὡς τὸν μένον αἴτιον

τῶν θεσάνων μου, τῆς συμφορᾶς μου. Τὸ ἄπελπι ὅμως καὶ ἵκετευτικὸν τοῦτο γράμμα του εἶχεν ὅλως ἀλλοῖα αἰσθήματα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὑπὲρ αὐτοῦ γεννήσει. Ὁ ἀδυσώπητος καὶ σκληρὸς ἔχθρός μου, ὁ θεσπίσας τὸν Θάνατόν μου, ὁ διὰ τῆς ἐπιμόνου θελήσεως του ἐπιβαλὼν τὸν ἀπὸ τῆς Ζωῆς μου αἰώνιον χωρισμόν μου ἡφαίζετο, καὶ ἀντὶ τούτου ἔβλεπον ἐνωπίον μου θρηνοῦντα καὶ κλαίοντα γέροντα πατέρα, ὅστις μὲ παρεκάλει νὰ σώσω τὴν θυγατέρα του. Ὁ ὑπερόπτης καὶ ἀνηλεής μετεμφροῦτο εἰς ταπεινὸν καὶ ἴκετην, ὁ τύραννος εἰς θῦμα τὸ μίσος μου μεβάλλετο λοιπὸν εἰς φίλτρον, ἡ δργὴ μου εἰς οἴκτον¹ ναι, πίστευσόν με, οὐ μόνον δὲν ἥγανάκτουν κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἥγάπων. Ἐκλαιον καὶ ἐλυπούμην ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ του² ναι, φίλε μου, ἥγάπων τὸν πατέρα τῆς Ζωῆς μου, ὠκτειρὸν τὸν τιμωρούμενον γέροντα. Καὶ ἐνῷ ἐγὼ αὐτὸς εἶχον τοσάντην ἀνάγκην εὐσπλαγχνίας, παρηγορίας καὶ οἴκτου ἐκ μέρους τῶν ἀλλων λησμονῶν τὴν συμφοράν μου, ἐλυπούμην ἐκεῖνον ἀναλογιζόμενος δόποια δυστυχία ἐπεφυλάσσετο αὐτῷ κατὰ τὰς ὑστάτας τοῦ έισιον του ἡμέρας!

Οποία ἄξισσος δυσθεώρητος είναι ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου! Τίς δύναται νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ μυστήρια αὐτῆς; Τίς δύναται νὰ διαγνώσῃ τὰς συμφύρους κινήσεις της; Ναι, φίλε μου, ἐνῷ οὐδεμίαν χαρᾶς αἰτίαν εἶχον, ἐνῷ ἀπεναντίας τὸ παρουσιαζόμενον ἐγωπίον μου μέλλον ἀπεκονίζετο ζοφερὸν καὶ ἀπαισιόν, ἐπορευόμην εἰς Νεάπολιν πάλλων μὲν πλὴν χαίρων. Μὴ δὲ σοὶ φανῇ τοῦτο παράδοξον³ ναι, ἔχαιρον, φίλε μου. Κατέλαβε τότε τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχήν μου τοῦ παροξυσμοῦ ἡ χαράναι, ἔχαιρον—ἄν δύναται χαρὰ νὰ κληθῇ ὁ νευρικὸς ἐκεῖνος δργασμὸς ἐνῷ διετέλουν—ἔχαιρον, ἡγαλλόμην, παρηγορύμην ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι θὰ τὴν ἐπανέβλεπον, ὅτι θὰ τὴν ἡσπάζομην! Ήμην ὡς ὁ ὑδροφόβος, ὅστις καίτοι γι-

νώσκων ἡ προαισθανόμενος ὅτι τὸ ὕδωρ θὰ ἐπενέγκῃ εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐχὶ ἡτον τὸ ὕδωρ ποθεῖ, πρὸς τὸ ὕδωρ σπεύδει. . . Δὲν ἥθελον ἐπὶ μακρὸν νὰ σκεφθῶ δὲν ἐσυλλογιζόμην, ἀπεδίωκον μάλιστα ἐκ τοῦ νοῦ μου πᾶσαν θλιβερὰν καὶ πένθιμον ἰδέαν⁴ οὔτε τὸν θάνατον οὔτε τὴν προαγγελομένην καταστροφὴν ἥθελον νὰ πιστεύσω δὲν διέβλεπον ἡ τὴν ἀπεριόριστον ὥδοντην, τὴν ὁποίαν θὰ ἡσθανόμην ἐπαναβλέπων καὶ ἐναγκαλιζόμενος πάλιν τὴν Ζωήν. Ἡ ἀναζωπυρηθεῖσα αὐτη ἐλπίς μου ὀμοίαζε πρὸς τὰς ἐκπεμπομένας τελευταίας ἀκτίνας δύνοντος ἀστέρος, ὅστις τόσῳ φωταυγέστερος διαλάμπει ὅσῳ μᾶλλον προσεγγίζει εἰς τὴν ἀκρωτειαν, ἥτις μέλλει νὰ τὸν καλύψῃ. Τοιουτοτρόπως, ἐνῷ πρὸς στιγμὴν ἀνεζωπυρήθη ἡ ἐλπίς μου, τὰ μετά ταῦτα ἀξιοθήνητα συμβάντα ἔμελλον νὰ ἔξαφανίσωσι τὰς πρὸς στιγμὴν ἀναφανεῖσας φευγαλέας ταύτας ἀκτίνας, ίνα θυείσωσι τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν μου εἰς τὸν ἀμετάτερπον ζόφον ὄλοκλήρου τῆς ὑπάρξεως μου.

Ἐφύσασμεν λοιπὸν εἰς Νεάπολιν.⁵ Επὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἥλθον ὅπως μᾶς ἀποβιβάσωσι ἡ Μαρία μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς Ζωῆς. Δὲν θέλω ἐπιχειρήσει νὰ σοὶ περιγράψω τὴν σκηνὴν ταύτην, τὴν ἄλλως τε σπαρακτικατάτην ὡς ἐκ τῆς παρ'⁶ ἡμῶν τηρηθείσης κατηφοῦς σιγῆς. Ἡσπάσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν Μαρίαν, ἡσπάσθη ἐπίσης τὴν χειρα τοῦ πατρὸς τῆς Ζωῆς μου. Οὗτος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀποβιβάσεως μου σφριγκτὰ ἐκράτει τὰς χειράς μου, ὡσεὶ ἔξαιτούμενος παρ'⁷ ἐμοῦ συγγνώμην. Τὸ ἀνήσυχα βλέμματά μου σιωπηλῶς τοὺς ἥρωτησαν περὶ τῆς Ζωῆς μου· οἱ δὲ πληρωθέντες δακρύων ὀφθαλμοὶ των ἐκφραστικῶν ἀπήντησαν εἰς τὴν ἐρωτασίαν μου τούτην. Φθάσεις εἰς τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας, ἡσθάνθη τοὺς πόδας μου κλονουμένους, τὸ ἔδαφος σαλευόμενον, τὴν καρδίαν μου συντριβομένην. μὴ δυνάμενος δὲ νὰ προχω-

ρήσω ἐστηρίχθην ὅπως μὴ πέσω ἐπὶ τῆς Μαρίας, καὶ μετ' αὐτῆς εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Ζωῆς μου.

὾χ ! φίλε μου ! Παρῆλθον τοσαῦτα ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκένης, καὶ δύμας ἀδύνατον νὰ ἔξαλειφθῇ ἐκ τοῦ νοῦ μου ἢ ἀνάμυνσις τῆς πολυκλαύστου ἑκείνης στιγμῆς ! Ἐπὶ τῆς κλίνης εἶδον τὴν πάσχουσαν Ζωήν μου, πλὴν τὴν Ζωήν μου ἀλλοιωθεῖσαν, μεμαραμμένην. Ἐτρεῖα πρὸς αὐτὴν ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας μου ὅπως τὴν ἀσπασθῶ, ἀλλ' αὐτῇ μὴ ἀναγνωρίσασά με μ' ἀπώθησε μετὰ δισταγμοῦ πρός με ἐμ· θλέπουσα.—Ζωή μου, τῇ ἐφώναξα ἔχων τὸν θάνατον ἐν τῇ καρδίᾳ, δὲν μὲ γνωρίζεις, Ζωή μου;—Αὕτη δὲ στρέψασα πρός με τοὺς ὑπὸ τῆς ἀσθενείας κοιλωθέντας δρθαλμούς της καὶ θεωρήσασά με ἐφ' ἵκανὴν ὥραν βραχέως μοὶ ἀπεκρίνατο· Ὁχι.—Ζωή μου, ἐπανέλαβον, ἵδε καλλίτερον· ἐνθυμήθητι τὴν Ζάκυνθον, τὴν ἔπαυλιν, τὴν στήλην. . . —Ταῦτα πάντα, μοὶ ἀπεκρίνατο μετ' ἐσπευσμένης καὶ τρεμούστης φωνῆς, κατεστράφησαν· δὲν τὸ γνωρίζεις, δὲν τὸ ἔμαθες, κύριε, ὅτι κατεστράφησαν;—὾χ ! Ζωή μου, ὅχι δὲν εἶναι ἀληθές· ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ μᾶς περιμένουσι.—Μᾶς περιμένουσιν;... ἀπήντησεν ἔκείνη, μᾶς περιμένουσι; Ποῖον περιμένουσι, κύριε; . . . Δὲν σᾶς γνωρίζω . . . Διατί μὲ περιπατήσετε; . . . Τί σᾶς ἔκαμα, κύριε;—Τὸν Γεώργιον καὶ τὴν Ζωήν. . . ὑπέλαβον ἀγωνιῶν.—

Ἐπὶ ταῖς λέξεσι ταῦταις σπασμῷσικῶς γελῶσα ἔκείνη μοὶ ἀπήντησε.—Βλέπω, κύριε, δὲν ἔξακολουθεῖτε νὰ μὲ περιπατήσετε . . . —Ἐγὼ νὰ σὲ περιπατήσω, Ζωή μου! ἀνεβόσα ἔχφρων ἥδη καταστάς· ἵδε καλλίτερον· παρατήρησόν με· εἴμαι ὁ Γεώργιός σου, ἵδε τοὺς δρθαλμούς μου, ἵδου τὸ δακτυλίδιόν σου, ἡ φωτογραφία σου, αἱ τρίχας τῆς κεφαλῆς σου, ἀπερὸ σὺ ἡ ἴδια μοὶ ἔδωκας ώσει ἐπιμαρτύρησιν τοῦ ἔρωτός μας· εἴμαι ὁ Γεώργιός σου· δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις, Ζωή μου, τὸ τα-

λαίπωρον;—὾ Η Γεώργιος, ὑπέλαβεν ἐκείνην μεταβαλοῦσα τόνον φωνῆς ἐν μέσῳ τῆς βαθείας τῶν παρεστώτων σιγῆς, ὁ Γεώργιος, ἔξηκολούθησε θετεῖσα τὴν χειρα ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ώσει θέλουσα νὰ βοηθήσῃ τὴν μνήμην της, ὁ Γεώργιος . . . ἀλλ' ὁ Γεώργιος δι' ἐμὲ ἀπέθανεν· μοὶ τὸ ἔγραψεν ὁ ἴδιος· ώσει δὲ ἀμφιβάλλουσα εἰσέτι, ἔλαβεν εἰς τὰς χειράς της τὸ ἔν κατόπιν τοῦ ἄλλου, τὸ δακτυλίδιον, τὴν εἰκόνα, τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της, καὶ ἔκπτασε πάντα ταῦτα τὸ ἀντικείμενα ἀτενῶς καὶ ἐπισταμένως. Μετὰ παρέλευσιν δὲ δλίγων λεπτῶν, τὰ δυοῖα διηνύσαμεν ἐν ἀπεριγράπτῳ φόρῳ καὶ ἀγωνίᾳ, παλμωδῶς καραδοκοῦντες τὴν ἀπάντησίν της, ἀπωθήσασα κατηφῶς τὸ ἀντικείμενα ταῦτα, ἐπανῆλθε, φεῦ ! εἰς τὴν προτέραν της κατάστασιν, φωνήσασα μονον· ὅχι ! ὅχι, δὲν σὲ γινώσκω, δὲν εἴσαι σὺ δ Γεώργιός μου, διότι δ Γεώργιός μου, σοὶ τὸ εἶπον, ἀπέθανεν.

Τὴν ἐπικρατοῦσαν σιγὴν κατὰ τὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς Ζωῆς σπαρακτικὸν τοῦτον διάλογον, ὃν ἥδη ἤκουσας, δὲν διέκοπτον ἢ οἱ γόροι καὶ οἱ θρῆνοι τῶν παρεστώτων, ώσει ἡ πένθιμος καὶ μονότονος συμπαρακολούθησις τῶν κωδώνων μᾶς κηδείας.

Ο παρευρεθεὶς λατρὸς συγκινθεὶς καὶ ἔκεινος καὶ δακρύων διέταξε τὴν ἐκκένωσιν τοῦ δωματίου τῆς ἀσθενούστης, καὶ τὴν ἀναστολὴν πάσης περιτέρω ἀποπείρας, φοβηθεὶς μήπως ἡ ἔξακολούθησις τοιαύτης δοκιμῆς ἐπιφέρῃ ἀπαίσια ἀποτελέσματα, διότι ἡ Ζωή μου εἶχεν ἐντελῶς ἔξαντληθη· Ἐγὼ δὲν ἔξηλθον τοῦ κοιτῶνος, ἀλλὰ γονυπετήσας παρὰ τὴν κλίνην της καὶ κρατῶν τὴν δεξιάν της, ἔβρεξα αὐτὴν διὰ τῶν πικρῶν καὶ θαλερῶν δακρύων μου. Δὲν ἥδυνάμην οὔτε νὰ φωνάξω οὔτε νὰ δμιλήσω, φοβούμενος μὴ τὴν ταράξω· Ἐκ τῆς μανίας καὶ τῆς ἀπελπισί·ς μου ἔδακνόν τοὺς δακτύλους μου, ἀναλογιζόμενος τὸ ἀδύνατον τῆς

διασώσεώς της· πλὴν ή μανία μου ἦτον
ἀνίσχυρος, ἄγονος ή ἀπελπισία μου!
Νὰ μὴ μ' ἀναγνωρίσῃ καν! Δὲν «εῖ-
σαι σὺ δ Γεώργιός μου» νὰ μοὶ φωνάξῃ!
“Ωχ! τοῦτο πλέον ἦτο ἀνυπόφορον! Αἱ
τελευταῖαι αὗται λέξεις ἀντεβόουν εἰς
τὴν καρδίαν μου βαρυπηγεῖς καὶ ἀπαί-
σιαι ὡς οἱ ὕστατοι ρόγχοι τῆς ψυ-
χορραγούσης ἐλπίδος μου! ”Αλλοις καὶ
ἀκίνητος στηρίζων τὴν κεφαλήν μου
ἐπὶ τῆς χειρὸς, ἀπέμεινα ἐν τῇ ἴδιᾳ
ταύτῃ θέσει ἐπὶ ὥρας δλόκλήρους, ἀ-
νευ οὐδεμιᾶς συναισθήσεως, ἀνευ δρά-
σεως, ἀνευ ἀκοῆς οἱ δρθαλμοί μου ἐ-
θεώρουν, ἀλλὰ δὲν ἀντελαμβάνοντο· δ-
πῆρχον, τέλος, ἐνῷ δὲν ὑπῆρχον.

XVII

Πόσας ὥρας ἀπέμεινα ἐν τῇ θέσει
ταύτῃ, ἀγνοῶ νὰ σοὶ εἴπω καὶ νὰ σοὶ
προσδιορίσω. Οἱ οἰκεῖοι φοβούμενοι μή-
πως σωρεύσωσι καταστροφὴν ἐπὶ κα-
ταστροφῆς ἐπολιτεύοντο πρὸς ἐμὲ μεθ'
ὅλης τῆς ἐφικτῆς προφυλάξεως. Αἱ το-
σαῦται συγκινήσεις καὶ πικρίαι τῆς
ἡμέρας ἔκείνης ἐξήντλησαν τὰς δυνά-
μεις μου καὶ κατέβαλον ἐντελῶς τὸ
σῶμά μου· ὡς ἐκ τούτου μετηνέχθην
εἰς παρακείμενόν τι δωμάτιον σπως ἐπ'
ὅλιγον ἀναπαυθό. Ἐφοβούντο, ὡς σοὶ
εἴπον, μήπως ἀντὶ μιᾶς συμφορῆς ἐ-
πέλθῃ καὶ δευτέρα· ἐροθοῦντο τὴν ἀ-
πώλειαν τῶν φρενῶν μου, τὴν παῦσιν
τῆς ζωῆς μου. . . Πλὴν ἡπατῶντο, δι-
δότι οὕτε παρεφρόνησα, φεῦ! οὕτε ἀ-
πέθανον· ἐπέπρωτο τὰ πάντα νὰ ὑ-
ποστῶ, τὰ πάντα νὰ ὑπομείνω. Ἀ-
φοῦ ἀνένηψα ἐκ τοῦ ληθάργου τούτου,
ἔζητησα νὰ ἐπανίδω τὴν Ζωήν μου·
ἀλλὰ τοῦτο δὲν μοὶ ἐπετράπη κατ' ἐ-
κείνην τὴν ἡμέραν.

Μετὰ τὴν σπαρακτικὴν ἔκείνην σκη-
νήν, ἀπώλεσσα πάσσαν ἐλπίδα περὶ τῆς
σωτηρίας τῆς Ζωῆς μου. Αὕτη εἶχεν
ἔξαθενήσει εἰς τὸν ὑπέρτατον έχομόν·
ἡμέραν δὲ παρ' ἡμέραν ἐδεινοῦτο η
θέσης της. “Οἱ ιατρὸι ἀπεκρίνετο εἰς

τὰς ἐρωτήσεις μας διὰ μονοσυλλάβων·
ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον δὲν μᾶς ἔλεγεν
ἢ φωνή του, ἐμαρτύρει ἢ τεθλιμμένη
καὶ κατηφῆς ὅψις του. ”Οταν δὲ ία-
τρὸς ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ἀσθενοῦν-
τος σύννους καὶ μελαγχολικὸς παρί-
σταται, εἶναι τὸ ἀλάνθαστον σημεῖ-
ον τοῦ προσεγγίζοντος θανάτου.
Πλὴν, ἂν καὶ ἐγὼ προησθανόμην τὴν
ἐπικειμένην συμφορὰν, δὲν ἔλειπον κα-
θημερινῶς νὰ δοκιμάζω ὅπως ἐπιτύχω
τούλαχιστον νὰ μ' ἀναγγιγωρίσῃ η Ζωή
μου. Καθήμενος πλησίον της καὶ μὴ
ἐγκαταλείπων αὐτὴν οὐδὲ στιγμὴν, τὰ
πάντα ἀπεπειρώμην, δ' δύστηνος, πλὴν
ἐπὶ ματχιώ. Μιχ τῶν ἡμερῶν μόνον,
ἐνῷ εὑρισκόμην μετ' αὐτῆς μόνος καὶ
ἡσπαζόμην περιπαθῶς τὴν χει-
ρά της, ἀνεπτερώθησαν πρὸς στιγμὴν
αἱ ἐλπίδες μου, διότι πρόσηλωσα αἴ-
φνης πρός με τὸ βλέμμα της, μετὰ
τρεμόντων χειλέων προέρερε· σ' ἀγαπῶ,
Γεώργιέ μου, σ' ἀγαπῶ.—Ζωή μου, τῇ
ἀπήντησα ἔξαλλος γενόμενος ὑπὸ τῆς
ἀγαλλιάσεως· Ζωή μου, καὶ ἐγὼ σ' ἀ-
γαπῶ· δὲν τὸ γινώσκεις, ψυχή μου;
—Ἐκείνη δὲ διακόψασά με καὶ μὴ
προσέχουσα διόλον εἰς τοὺς λόγους μου,
ἔξηκολούθησεν ὡσεὶ λαλοῦσα πρὸς ἀ-
πόντα ἢ μόνον ἐν τῷ νῷ αὐτῆς ἐμφα-
νίζομενον· ναι, Γεώργιέ μου, σ' ἀγα-
πῶ. Δράξασα δὲ αἰφνιδίως τὰς χει-
ράς μου καὶ ἀτενίσασά με προσέθηκε
βραχέως καὶ χαυηλοφώνως· νὰ τοῦ
τὸ εἴπης, κύριε, δτι ἔξακολουθῶ νὰ
τὸν ἀγαπῶ καὶ δτι ἴδική του ἀπο-
θήσκω.—Αλλὰ, Ζωή μου, τῇ ἐφώνησα
ὑπὸ χαρᾶς ἄμα καὶ ἀπελπισίας κυ-
ριεύθεις, ἐγὼ εἴμαι ὁ Γεώργιός σου·
θεώρησόν με, καὶ εἴπε μοι δτι μ' ἀ-
νεγγώρισας, καὶ δις ἀποθάνω μετὰ ταῦ-
τα εἰς τοὺς πόδας σου. ‘Ο Γεώργιός
σου εἴμαι ἐγὼ, καὶ ἥλθον ὅπως ἔνω-
θημεν, ἥλθον ὅπως μὴ φύγω πλέον.
Ζωή μου, θεώρησόν με, σὲ λέγω, εἴμαι
ὁ Γεώργιός σου. ’Εκείνη δὲ καταλη-
φθεῖσα ἐκ νέου ὑπὸ τῆς μαστιζόσης
αὐτὴν ἰδέας· σχι, μοὶ ἀπεκρίνατο, σεί-

ουσα τὴν κεφαλὴν της, ὅχι, δὲν εἶ-
σαι σὺ δὲ Γεώργιος μου, διότι δὲ Γεώρ-
γιος μου δι' ἐμὲ ἀπέθανεν.

Τὸ κακὸν, ὡς θλέπεις, φίλε μου, εἶχε
προχωρήσει ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε οὐδε-
μίᾳ πλέον ἐλπὶς ὑπελείπετο· μοιραίως
καὶ πεπρωμένως ἔβαινομεν πρὸς τὴν
προσεγγίζουσαν σπαραξικάρδιον λύσιν.

XVIII

Ἐν δῃ τῇ οἰκίᾳ ἐπεχράτει ἡ ἀ-
νηυχία, ἡ προηγουμένη πάντοτε τῆς
καταστροφῆς τοῦ θανάτου, ἐν δῖοις δὲ
τοῖς προσώποις ἦτο ἔζωγραφημένη ἡ
θλίψις καὶ ἡ κατήφεια. Ὡς ἐννοεῖς,
μετὰ τοῦ Κυρίου Πιετρίνη ἡ οἰκογένεια
διέκοψε πᾶσαν φιλίαν καὶ σχέσιν, πλὴν
ἀργὰ πλέον, διότι καὶ οὗτος ἀρκούντως
εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην συνετέλε-
λεσσεν.

Οἱ Ἀλέξανδρος καὶ ἡ Μαρία ἦσαν
οἱ μόνοι παρήγοροι καὶ σύντροφοι μου
κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας, καθ' ἣς
τοσαῦτην ἀνάγκην εἶχον πειθάλψεως
καὶ παραμυθίας. Μετὰ τούτων συνωμ-
βλουν καὶ συνεσκεπτόμην περὶ τοῦ τί¹
ἔμελλον νὰ πράξω. «Η Μαρία, ἡ ἀ-
γαθὴ αὕτη νεᾶνις, μοὶ παρέδωκε πάντα
τὰ γράμματα τ'² ἀποτελοῦντα τὴν
μετὰ τῆς Ζωῆς ἀλληλογραφίαν
μου καὶ πάντα τὰ λοιπὰ πρὸς τὸν
ἔρωτα κηδῶν σχετιζόμενα ἀντικείμενα.
Ἐν τοῖς ἐγγράφοις τούτοις εὑρὸν γράμ-
μα ἐσφραγισμένον καὶ πρός με διευ-
θυνόμενον παρὰ τῆς Ζωῆς μου, τὸ
διποῖον ἀποσφραγισθὲν καὶ ὑπὸ τῶν
τριῶν ἡμῶν ἀνεγγάσθη. Πρὶν ἡδὲ ἐ-
ξακολουθήσω τὸν ἀφήγησίν μου, θέλω
σοι ἀναγνωσει τὸ γράμμα τοῦτο, ἐν
ῷ καταφαίνεται ἡ βαθμηὴν ἐπελθοῦσα
συμφορά τὸ γράμμα τοῦτο ἦτο ἀχρο-
νολόγητον, ἔφερε δὲ ἐπὶ τοῦ ἔξωφύλ-
λου αὐτοῦ τὴν πένθιμον ταύτην ἐ-
πιγραφήν. «Η τελευταία θέλησις τῆς
Ζωῆς» εἶχον ὡς ἀκολούθως.

Πρὶς τὸν Γεώργιον μου.

Γεώργιος μήν,
«Παραδίδουσα εἰς τὸν χάρτην τὰς

ἀκολούθους σημειώσεις μου, ἀσυναρτή-
τους ὅλως καὶ γεγραμμένας ἄνευ σει-
ρᾶς καὶ τάξεως, ὑπὸ οὐδενὸς ἄλλου ἐμ-
φοροῦμεις αἰσθήματος ἢ δι' αὐτῶν νὰ
σοὶ ἐκδηλώσω τὴν ἐπιθυμίαν μου καὶ
τὴν ὑστάτην μου θέλησιν, νὰ ἐπιση-
μοποιήσω τὸν σφιδρὸν καὶ ἀτελεύ-
τητὸν ἔρωτά μου, ὅπως ἔλα ποτὲ ὑπὸ³
τοὺς δρθαλμούς σου πειρέθη ἡ πα-
ροῦσα, ἐκτελέσης κατὰ γράμμα τὴν
θέλησιν μου, λυπηθῆς δὲ καὶ παρηγο-
ρηθῆς συνάμα θλέπων ἐν αὐτῇ πόσον
σὲ ἥγαπων.»

Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις εἴ-
ποντο τὰ ἔξης.

«Τὸ παρὸν εἶναι τὸ ἡμερολόγιον
μου ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀπελθοῦσα ἐκ
Ζακύνθου, ἀπεχωρίσθην ἀπὸ τὸν προ-
φίλη μου Γεώργιον.»

«Ἀνεχώρησα ἐκ Ζακύνθου φέρουσα
τὸν ζόφον ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν τῇ
ψυχῇ τὴν ἀπόγνωσιν. Ἡ Μαρία μόνη
γινώσκει τὴν ἀλήθειαν· σὺ δέ μας, Γε-
ώργιε, τοῦτο ὑπῆρξε τὸ πρῶτον καὶ
τὸ τελευταῖον ψεῦδος, τὸ δόποιον μετὰ
σοῦ μετεχειρίσθην, τὸ ἁποίον σοὶ εἴ-
πον· συγχωρόσον με, συγχωρόσον με,
Γεώργιε, διότι τὸ ἔποχξα μὴ τολμῶσα
νὰ σοὶ ἀποκαλύψω τὴν φρικτὴν ἀλή-
θειαν. Σὺ, ἀγάπη μου, ἐλπίζεις ἔτι,
ἐνῷ ἐγώ... Ἄχ! Θεέ μου! τάχα θὰ
σ' ἐπανίδω;... Προσισθάνομαι, φυεύ-
μαι ὅχι· οὐδὲν ἐλπίζω.»

«Ἐφθασα εἰς Νεάπολιν τέλος. Ὁχ!
Γεώργιε μου, δποίχ σκηνὴ ἡτον ἐκείνη
μετὰ τοῦ πατρός μου δὲν λέγεται, δὲν
περιγράφεται! Σοὶ τὰ ἔγραψα ὅλα,
πλὴν, φεῦ! σὺ ίσως θὰ μ' ἐμίσησας
ὅταν ἔμαθες τὴν σκληροτάτην ἐκείνην
εἰδησιν. Οὐχ' ἡτον δὲν πταίω, Γεώρ-
γιε, διότι τὰ πάντα ἐπειράθην, τὰ
πάντα μετεχειρίσθην, πλὴν ἐπὶ ματαίῳ!
Ἄν ηθελες παρευρεθῆ εἰς τὴν σκηνὴν

έκείνην, τὴν ὁποίαν ἀκροθιγώς μόνον σοὶ περιέγραψή, θὰ μ' ἔλυπετσο, Γεώργιε, θὰ μὲ φρτειρες. Δὲν θέλω τὸν Πιετρίνην, καὶ δύμας δρείλω νὰ ὑπακούσω εἰς τὸν πατέρα μου. Τί νὰ πράξω, Θεέ μου! δὲν γινώσκω... Ὁχ! πόσον εἴμαι δυστυχής!

«Θὰ δυνηθῇ τάχα νὰ μήτηρ μου νὰ μεταβάλῃ τὴν γνώμην τοῦ πατέρός μου; Ἀν σχι, δόποιον ποτέριον μοὶ ἐπιφύλάσσεται νὰ πίω!»

«Ἀνυπομόνως περιμένω τὴν ἀπάντησίν σου εἰς τὸ γράμμα μου. Δὲν φορούμαι, δὲν μὲ μέλει διὰ τὸν ἑαυτόν μου· διὰ σὲ τρομάζω, Γεώργιέ μου.»

«Ἡλθε τὸ ἀτμόπλοιον καὶ ἔλαθον τὴν ἐπιστολήν σου, τὴν μεστὴν πάθους καὶ ἀπελπισίας ἔκείνην ἐπιστολήν σου. Πλὴν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς ὑπολανθάνει παράπονον, αἰτίασις κατ' ἐμοῦ δὲ τοῖς ἐλησμόνησα, δὲ τῇ ηθέτησα τοὺς ὅρκους μας. Ἀλλὰ πῶς δύνασα, Γεώργιε, σὺ περὶ ἐμοῦ νὰ ἀμφιβάλλῃς; Δὲν τὸ γινώσκεις δὲ τοὺς εἰδωλούς τῆς λατρείας μου, δὲ τοὺς εἰδαὶ τὸ πᾶν δι' ἐμέ! Ἐπὶ τέλους μοὶ λέγεις νὰ προσπαθήσω νὰ πείσω τὸν πατέρα μου ὅπως μεταβάλῃ γνώμην. Ὁχ! τὸν πέστην δὲν λέγεται, τί εδοκίμασσα δὲν ἔκφράζεται, Γεώργιε... ἀλλ' οὐδὲν νὰ κατορθώσω ἡδυνθήνυ.»

«Τὴν μόνην ἀνακούφισιγ, τὴν ὁποίαν εὑρίσκω εἰς τὴν ὁδύνην μου είναι νὰ ἐναποθέτω ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς διλίγας ταύτας λέξεις, διότι μοὶ φαίνεται δὲ τοῖς, ἐνῷ σοὶ τὰς γράφω, εὑρίσκομαι μετὰ σοῦ, μετὰ σοῦ συνδιαλέγομαι... Καὶ δύμας σὺ εὑρίσκεσαι μακράν μου, εἰς ζένους τόπους καὶ μεταξὺ ζένων ἀγθρώπων. Τίς οἶδε μὴ μ' ἐλησμόνη-

τας, μὴ μὲ καταρᾶσαι! Καὶ δύμας δπόσον ἄδικον θὰ είχες, διότι ή Ζωὴ σου σὲ μόνον ἡγάπησεν εἰς τὸν κόσμον, σὲ μόνον ἀγαπᾷ. Ἡ πρώτη καὶ ή τελευταία της ἀγάπη τὸν περίξας σὺ, Γεώργιε, καὶ μὴ ἀμφιβάλλῃς, διότι ἀμαρτάνεις. Ἡν ποτὲ ἀναγνώσης τὸ παρὸν ἡμερολόγιον μου, τότε πλέον θὰ εἴμαι μακράν σου, Γεώργιε, πολὺ μακράν σου, ἀγάπη μου. Τότε θὰ ἐννοήσης δὲν σὲ ἡπάτησα, θὰ καταλάβῃς πόσον σὲ ἡγάπων, ἀλλὰ τότε πλέον θὰ ἦναι ἀργά καὶ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ.»

«Γεώργιέ μου, τί είναι αἱ σωματικαὶ έάσανοι, τί είναι αἱ ἀσθένειαι, οἱ πόνοι, τὰ μαρτύρια ἀπέναντι τῶν δυνῶν καὶ τῶν ἀλγηδόνων τῆς καρδίας! Ὁχ! δόποια μεγάλη ἀπόστασις ὑπάρχει μεταξὺ τινῶν καὶ ἐκείνων! Διότι ἐκείνα μὲν προξενοῦσι τὸν θάνατον τοῦ σώματος, ἐνῷ τῆς ψυχῆς αἱ δόδυναι παράγουσι τὸν καθημερινὸν τῆς καρδίας θάνατον. Πράγματι δὲ θάνατος τοῦ σώματος οὐδὲν είναι, διότι τί ἀξίζει ή ζωὴ πρὸς ἐκείνον δοτεῖς ὑποφέρει; Μήπως ή παράτασίς της δὲν είναι περιττὴ διὰ τὸν πάσχοντα, φορτικὴ διὰ τοὺς ἄλλους! Ὁχ! δὲν θὰ ἦναι θεβαίως κακὸν δὲ θάνατος δὲ θάνατος είναι ίσως ζωὴ, δὲ θάνατος είναι ἀναμφιβόλως τὸ διπωδήποτε τέλος τῶν παρόντων δειγῶν μας, καὶ τῶν δειγῶν τὸ τέλος είναι πάντοτε κακόν.»

«Οταν θ' ἀναγνώσῃς τὰς παρούσας σκέψεις μου, θὰ ήμαι, Γεώργιέ μου, νεκρά· ψυχρά καὶ ἀφρονος θὰ κοιμῶμαι ἐν τῷ τάφῳ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀν ἀληθεύη δὲ τοῖς νεκροῖς βλεπουσι τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ προσφιλεῖς των, βλέπουσά σε θὰ εὐφραίνεται ή ψυχή μου, θ' ἀγάλλεται ή καρδία μου.»

«Θεέ μου! δποῖον μαρτύριον είναι τοῦτο, τὸ δποῖον ὑφίσταμαι! Σήμερον ἐλθών εἰς τὸ δωμάτιόν μου δ πατήρ μου εἰς ἀπάντησιν τῶν δακρύων καὶ τῶν ἵκεσιῶν μου ἐξαίφνης μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι αὔριον μέλλουσι νὰ τελεσθῶσιν οἱ ἀρραβώνες μου μετὰ τοῦ Κυρίου Πιετρίνη. Τετέλεσται λοιπὸν, διὰ παντὸς τετέλεσται!...» Εκλαυσα ὅλην τὴν ἡμέραν πικρῶς δὲν γνωρίζω νὰ πράξω· ὥφ' ὅλων ἐγκατελείφθην. «Ωχ! Θεέ μου, λυπήσου με! Τὸ ποτήριον, Γεώργιε, είναι πικρότατον, αἰσθάνομαι ὅτι θὰ ἥναι ἀδύνατον νὰ τὸ πίω δλον. Τὸν Πιετρίνην δὲν τὸν θέλω, τὸν ἀποστέφομαι, τὸν μισῶ. Δὲν δύναμαι μετ' αὐτοῦ νὰ συζευχθῶ, διότι μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ ἐμόλυνον τοιουτορόπως τὸν ἔρωτά μου, καὶ δ ἔρως μου είναι ἀμόλυντος καὶ ἀσπιλος.

Σήμερον ἐτελέσθη καὶ τοῦτο. Τεχέλεσται λοιπόν! τώρα πλέον ἐπετυμοποιήθιν ὡς σύζυγος τοῦ Πιετρίνη!! Τηλεούσα εἰς τὸν πατρός μου τὴν σιδηρὰν θέλησιν, παρευρέθην καὶ ἐγὼ εἰς ἀρραβώνας τούτους,—ἄν ἥσταν οἱ ἰδικοί μου ἢ ξένης ἀρραβώνες δὲν γνωρίζω νὰ σοὶ εἴπω—ἐπορεύθην καὶ ἐγὼ ὡς δ κατάδικος πορεύεται εἰς τὸ ἱκρίωμα! Όφειλον νὰ παρευρεθῶ, ήμην τὸ πρωτεύον πρόσωπον τῆς τραγῳδίας ταύτης, ἀδιάφορον ἄν τὸν χαρᾶς, ἀντὶ ἔρτης παρίστατο πένθιμος ἀκροκουθία....

Δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω, δὲν δύναμαι νὰ ὑποστῶ τὴν τύχην μου. «Ωχ! Θεέ μου! πῶς θὰ γίνη; Ο Πιετρίνης σύζυγός μου! Αδύνατον, λέγω. Ο Πιετρίνης! Μήπως είναι δυνατὸν νὰ μεταβληθῶσιν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας, μήπως είναι δυνατὸν τὸ τοιοῦτον; Δὲν είναι προτιμότερος δ θάνατος; Ωχ ναι! προτιμότερος χιλιάκις δ θάνατος.

Περιέμεινα ἐλπίζουσα νὰ μεταβάλω τὴν γνώμην τοῦ πατρύς μου, πρὶν ἡ σοὶ ἀπαντήσω. Σήμερον ἀπολέσασα πάσαν μου ἐλπίδα σοὶ ἔγραψα τὰ γινόμενα, σοὶ ἐξέθηκα τὴν σκληρὰν καὶ γυμνὴν ἀλήθειαν τῆς θέσεώς μας. Εστράφην πρὸς σε ἵνα μὲ θοηθήσῃς, ἵνα μὲ συμβουλεύσῃς. Πρὸς σε καταφεύγω, Γεώργιε, ὡς πρὸς τὴν ὑστάτην μου ἐλπίδα, καὶ περιμένω τὴν ἀπάντησίν σου, ἵνα μάθω τὴν προσταγήν σου, τί θέλεις νὰ πράξω... Δὲν ἔλεπω πλέον ἐνώπιόν μου, δὲν ἀκούω, δὲν αἰσθάνομαι, πειμένω ὅπως πιστῶς ἀκολουθήσω δ, τι σὺ μοῦ εἰπης... ἀγ καὶ σὺ δὲγ μ' ἐγκαταλείψης.

«Ωχ! τῆς είμαρμένης μου ἡ τελευταία χλεύη είναι αὕτη! Ενῷ σοὶ ἔγραφον τὴν ἐπιστολήν μου, μοὶ ἔγραφες καὶ σὺ ταυτοχρόνως τὴν ἴδικήν σου τὴν δροσανήν ἐπέγραψας «Τὸ τελευταῖον σου χαῖρε.» Γεώργιε! είναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι διὰ παντὸς ἐχωρίσθημεν; Όφειλώ λοιπὸν νὰ πίω μέχρι τρυγός τὸ ποτήριον τοῦτο; Καὶ σὺ ἀνάγκη μ' ἐγκατέλιπες;—Δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιετεύσω, δὲν δύναμαι νὰ πεισθῶ, δὲν δύναμαι νὰ τ' ἀποφασίσω!» Ωχ! δ θάνατος... δ θάνατος είναι χαρά, είναι ζωὴ, είναι εύτυχία!.. Δὲν δύναμαι... δ νοῦς μου ἀναστατωταί... ἡ καρδία μου συντρίβεται... Δὲν θέλω... δὲν θέλω τὸν Πιετρίνην. Πρέπει, λέγουσι, νὰ χωρισθῶμεν. Πρέπει! Ας ἥναι ἀς γίνη τὸ θέλημά των, πλὴν ἀς μάθωσιν ὅτι ἐπὶ ἐνὸς πτώματος πράτον θὰ πατήσωσι.

Γεώργιε μου, αἰσθάνομαι τὸν θάνατον, προαισθάνομαι ἀπαίσιον καὶ φρικαλέον τὸ μέλλον. Ο δρίζων ζοφερός καὶ φρικώδης παρίσταται εἰς τὴν ἐξαφθείσαν φαντασίαν μου... Αφοῦ δ μετά σοῦ ἔνωσις είναι ἀδύνατος, είναι ἀδύνατος καὶ δ μετὰ τοῦ Κυρίου Πιετρίνη

"Ακουστον, Γεώργιε, τοὺς λόγους μου είναι οἱ λόγοι μιᾶς ψυχορραγούσης, είναι οἱ λόγοι, οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς Ζωῆς σου, τῆς ἀπούσης καὶ νεκρᾶς Ζωῆς σου, ἐκείνης ὅμως ἡτις διὰ σὲ ἐτελεύτησε. Τοὺς λόγους τούτους πρέπει νὰ τοὺς ἀκούσῃς καὶ νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃς." Ακουσον, Γεώργιε, σὲ ἵκετεύω... ἐπὶ τοῦ ἴεροῦ τῆς ἀγάπης μας ὅρκου σοὶ ἐπιτάττω νὰ τὸ πράξῃς, διότι είναι ἡ τελευταία μου θέλησις, ἡ τελευταία ἐπιθυμία, καὶ δὲν δύνασαι νὰ μὴ τὴν ἐκτελέσῃς. Πρὸς τὴν ἐλθοῦσαν ἐνταῦθα Μαρίαν διεκδίνωσε τὴν θέλησιν μου ταύτην ὅπως τὴν ἀναγγείλη πρὸς τοὺς γονεῖς μου, οἵτινες, ἀν τὰ ἄλλα μοὶ ἀπηγόρευσαν, τοῦτο δὲν δύνανται νὰ μὴ ἀρνηθῶσι. Πλὴν ἂν καὶ εἰς τοὺς λόγους τῆς Μαρίας δὲν πείσθωσιν, αἱ γραμμαὶ αὗται, πιστεύω, θὰ τοὺς πείσωσιν ὅπως ἐκτελέσωσι· τὴν ὑστάτην μου βούλησιν, καὶ οὐκ τὴν ἐκτελέσωσι, διότι ἄλλως θὰ ἡτο ἴεροσυλία, θὰ ἡτο ἡ διάσπασις πκντὸς μετ' αὐτῶν συνέχοντός με συνδέσμου. Θέλω λοιπὸν, Γεώργιέ μου, νὰ ταφῶ ἐν τῇ πατρίδι σου... Ὁταν ἀναγνώσῃς τὰς παρούσας λέξεις μου, μὴ κλαύσῃς, Γεώργιε ἀλλ' ὑπόμεινε καὶ συλλογίσθητε ὅτι ἀφοῦ ἡτο ἀδύνατον μετὰ σοῦ νὰ ἔνωθῶ, μοὶ ἡτο ἀδύνατον καὶ μετ' ἄλλου, καὶ ἔπειρε ποιουτοτρόπως νὰ τελειώσῃ μὴ κλαύσῃς, Γεώργιέ μου, διότι ἀποθνήσκω εὐχαριστημένη, διότι τούλαχιστον ἐκπληροῦται ὁ διακαής τῆς καρδίας μου πόθος—ἴδική σου καὶ μόνον ίδική σου ν' ἀποθάνω. Ἐπὶ δὲ τοῦ μνήματός μου οὐδεμίαν ἄλλην ἐπιγραφὴν νὰ θέσῃς, Γεώργιέ μου, εἰμὴ μόνον ἐκείνην, ἡτις ἀναμιμνήσκει τὸν ἔρωτά μας «Γεώργιος καὶ Ζωὴ μέχρι θαράτου.»

"Η Μαρία πολλὰ περὶ σοῦ μοὶ διεκδίνωσεν ἡ μᾶλλον πολλὰ τῇ ὑπέκλεψα. Ὅχι! δοποῖον ἄλγος ἡσθάνθην δὲν λέγεται, Γεώργιε... Δὲν δύναμαι ν'

ἀποφασίσω τί νὰ πράξω... Ἐρχονται στιγμαὶ καθ' ἃς ὑπομένω τὴν τύχην μου, ἀλλ' ἔρχονται καὶ στιγμαὶ, καθ' ἃς φρενητιῶσαδὲν δύναμαι νὰ συνειθίσω εἰς τὴν δυστυχίαν μου, καὶ τότε χίλιαι ἰδέαι ἀπαίσιαι κατατρύχουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου. Αἰσχύνομαι ἐνῷ τὸ λέγω, ἀλλ' εἰς σὲ δρεῖλω οὐδὲν ν' ἀποκρύψω. Ἀλλως τε ὅταν αἱ γραμμαὶ αὗται ἐπὶ τοῦ ἀψύχου τούτου χάρτου χαραχθεῖσαι θὰ εὑρεθῶσιν ὑπὸ τοὺς ὄφθαλμούς σου, ἀψυχος καὶ ἐγὼ θὰ ἥμαι ἐντὸς τοῦ φερέτρου μου. Ὡς ἐκ τούτου δρεῖλω νὰ σοὶ δμαλογήσω τις αὐθανομαὶ, τὰ πάντα δρεῖλω νὰ σοὶ εἴπω. Ναι, Γεώργιέ μου, ἔρχονται στιγμαὶ παραλογισμοῦ καὶ ἔξαφεως, καθ' ἃς καθίσταμαι ἀμαρτωλὴ καὶ ἐνοχος, καθ' ἃς μὴ δυναμένω νὰ συνειθίσω εἰς τὴν συμφορὰν ἡτις μὲ περιμένει, ἀνθίσταμαι κατὰ τῶν παραλόγων προλήψεων καὶ ἀποφασίζω τὰ μὴ συγκεχωρημένα νὰ πράξω... Φοβερὰ είναι ἡ πάλη, τὴν δοπίαν ὑφίσταμαι, καὶ ἐκ τῆς δοπίας προαισθάνομαι δτε ἀδύνατον νὰ ἔξελθω νικήτρια. Αἱ δυνάμεις μου δσημέραι μειοῦνται, αἱ ἐλπίδες μου ἔξαφανίζονται.

Σήμερον σοὶ ἔγραψα μὴ δυνηθεῖσα ἐπὶ πλέον νὰ κρατήσω τὸν ἔχυτόν μου. Σοὶ γράφω, Γεώργιε, νὰ ἔλθης εἰς Νεάπολιν, νὰ ἔλθης εἰς τὰς ἀγκάλας μου, νὰ σ' ἀσπασθῶ καὶ μετὰ ταῦτα ἃς ἀποθάνω. Τάχα θὰ μ' ἀκούσῃς, τάχα θὰ προφθάσῃς! Ὅχι! Γεώργιέ μου, σοὶ ἔγραψα νὰ ἔλθης οὐχὶ διότι ἐλπίζω πλέον, ἀλλὰ διότι ἐπιθυμῶ πρὶν ἡ ἀποθάνω νὰ σὲ ἴδω, νὰ σ' ἐναγκαλισθῶ.

Εἶδον, Γεώργιέ μου, ἀπέψει τὸ ἀκόλουθον ἐνύπνιον Εἰς τὸ ὄνειρόν μου εμρισκόμην ἐν Ζακύνθῳ, ἐν τῇ ὡραίᾳ ἐκείνῃ ἐπαύλει. Ἡτο Μάϊος· ἡ φύσις ἐγδεδυμένη τὴν πολυτελὴ καὶ

ποικίλην στολήν της ἔξηστραπτεν ὅλη τὸ πᾶν ἔχαιρεν, ἡγάλλετο· ἐγὼ δέημος περιεπάτουν μόνη, σὺ δὲ δὲν εὑρίσκεσθαι μέν μου. Μελαγχολικὴ καὶ σύννους, ὡς ζώσα ἀντίθεσις ἀπέναντι τοσαύτης λαμπρότητος καὶ μεγαλείου, ἔσυρον τοὺς ἀπηνούχοτας πόδας μου ζητοῦσα τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀγάπην μου. Ἀνήσυχος ἐξετάζουσα ἔζητουν ἐπὶ τῶν δένδρων, ἐπὶ τῶν φυτῶν, ἐπὶ τῆς ἵστρες καὶ ἀφώνου ἐκείνης στήλης ν' ἀνεύρω τὰ ἴχνη τοῦ ἕρωτός μας, τὴν ἀιάμνησίν του τούλαχιστοι. Φθάσα εἰς τὴν λιθίνην στήλην ἔγονυπτησα καὶ προσηγήθην θερμώταν⁷ γψιστον ἱκετεύουσα αὐτὸν ἵνα παύσῃ τὰ δεινά μου. Εὔρισκομένη δὲ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει, κεκλιμένην ἔχουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ κλαίουσα, αἴφνης ἤκουσα πλησίον μου φωνὴν γλυκεῖαν καὶ παρήγορον, ήτις μοὶ εἶπε· μὴ κλαίης. Ἐγείρασα τότε ἐπὶ τῇ φωνῇ ἐκείνην τὴν κεφαλὴν μου, εἶδον ἐνώπιόν μου γυναικα δλόλευκα ἐνδεδυμένην. Ἡ δεῖται ἐκφραστις τῶν ὁρθαλυῶν της, τὸ σεβάσμιον τοῦ προσώπου της, αἱ ἐκ τῆς κεφαλῆς της ἐκπεμπόμεναι ἀργυρώδεις ἀκτῖνες μοὶ ἐνέπιευσαν τοσοῦτον φόβον καὶ σέβας συγάμα, ὥστε ἔπεισον χαμαὶ ὅλως ἔντρομος. Ἡτο ἡ Θεομήτωρ, ήτις ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸ ὄντερόν μου ἐνώπιον τῶν ἀποθαμβηθέντων δοφθαλυῶν μου.—Μή φοβησται, ὑπέλασθεν, μὴ κλαίης, Ζωή μου, ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἵνα παύσωσι τὰ δεινά σου. Δὲν τὸ γινώσκεις, ἐξηκολούθησε μετ' ἐπιτημοτέρου ἔτι τόνου καὶ τὰ βουνὰ καὶ αἱ κοιλάδες ἀντήχησαν ἀπὸ τὴν ἀνέκφραστον ἀρμούνιαν τῆς φωνῆς της—δὲν τὸ γινώσκεις δτι ἐγὼ εἴμαι τῶν τεθλιμένων ἡ παρηγορία, τῶν τεθλιμένων ἡ ἐλπίς! Καὶ λαβοῦσά με ἐκ τῆς χειρὸς πρὸς αὐτὴν μὲ ἔσυρε· ἐγὼ δὲ μὴ τολμήσασα ν' ἀντιστῶ εἰς τὴν θέλησίν της, ἐφώνησα μόνον· ἀλλ' ὁ Γεώργιός μου, δέσποινα; Θὰ ἐλθη μοὶ ἀπήντησε καὶ ἐκεῖνος, μὴ διακόψασα ποσῶς τὴν πορείαν της, θὰ ἐλθη, Ζωή

μου, ἀλλ' ἀργότερα,—καὶ ταῦτα λέγουσα ἐξηκολούθησε νὰ μὲ σύρη. Ἐδῶ τὸ ὄντερόν μου τελειώνει. Ἐξύπνησα ἔκπληκτος ἐκ τῆς διπτασίας ἐκείνης, πλὴν τὸ μετενόσκα, Γεώργιέ μου, ὅτι ἐξύπνησα.⁸

«Κατάρα καὶ τρίς κατάρα! Ἐλα-
βον τὸ γράμμα σου. Ἐνεδύθης λοιπὸν τὸ μοναχικὸν σχῆμα! Τετέλεσται λοι-
πὸν, διὰ παντὸς τετέλεσται. Ὡχ! γαῖ,
τοιουτοτρόπως ἥθελησαν! Ὡχ! οἱ
αἴτιοι ἂς ὅψωνται... ὁ νοῦς μου ἀπόλυται,
ἡ καρδία μου συντρίβεται. δὲν εἰ-
ναι πλέον ζωὴ αὐτη... εἰναι κόλασις...
Θάνατος, θάνατος ἂς ἔλθῃ... Αἱ σκέ-
ψεις, οἱ συλλογισμοί μου ἔρχονται,
συρρέονται ὡς χείμαρρος εἰς τὸν νοῦν
μου... δὲν βλέπω, δὲν αἰσθάνομαι...
Γεώργιε, χαῖρε... Γεώργιε, θὰ φύγω,
πλὴν σὺ νὰ ὑπομείνῃς τὰ βάσανα, νὰ
ζήσης... Μεταβαίνω εἰς τοὺς οὐρα-
νούς... ἔκει σὲ περιμένω... Ὡχ! Θεέ
μου!... Διὰ νὰ ἔλθῃς πρέπει νὰ ὑ-
πομείνῃς... μοὶ τὸ εἶπεν ἡ Παναγία.
Ἀργότερα δ Γεώργιός σου, μοὶ εἶπε, θὰ
ἔλθῃ. Ἐλθὲ σὲ περιμένω Γεώργιε Σὲ
ἀγαπῶ, Γεώργιε, διὰ σὲ ἀποθήκω,
Γεώργιε... Δὲν σοὶ τὸ εἶπον μέχρι
θανάτου; Ἰδοὺ ἐξετέλεσα τὸν λόγον
μου, ἐναπόκειται καὶ εἰς σὲ τώρα...
ὦχ! Θεέ μου, νὰ ἐκπληρώσης τὸν ἴδικόν
σου... Νὰ ζήσης, Γεώργιέ μου, μοὶ
τὸ εἶπεν ἡ Παρθένος, νὰ ζήσης...
Ἐντὸς ἐνάς καὶ τοῦ αὐτοῦ μνήματος
θὰ ταφῶμεν, ναὶ, Γεώργιέ μου. Δὲν
ἥθελησαν... τοὺς συγχωρῶ... τοὺς
λυποῦμας... δὲν ἥθελησαν νὰ μᾶς ἐ-
νώσωσιν εἰς τὴν γῆν—ὦχ! Θεέ μου,
σκότος, παράδεισος, ἀνάπαυσις,—θὰ
ἐνωθῶμεν, Γεώργιε, θὰ ἐνωθῶμεν εἰς
τοὺς οὐρανούς!...»

Ἐνταῦθα ἔπεισε τὸ πένθιμον ἡμερο-
λόγιον. Ἐξ αὐτῶν δύνασαι νὰ ἐνοή-
σης ὅποιας βασάνους ὑπέστη ἡ ἀγα-

πητή μου, καὶ πῶς θαθμηδὸν ἐπῆλθεν ἡ ἀπαισία καταστροφή. Πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν Μαρίαν, προαισθανόμενος τὴν ἀδυναμίχυμου κατὰ τὴν προσεγγίζουσαν φρικώδη στιγμὴν, ἀνέθηκα ἑκπλήρωσιν τὴν τῆς τελευταῖς ταύτης τῆς Ζωῆς μου θελήσεως, οἵτινες, ὡς κατόπιν θ' ἀκούσης, προστηνέθησαν μᾶλλον ὡς ἀδελφαῖ, ή ὡς φίλαι ἔκτελέσαντες κατὰ γράμμα τὴν παραγγελίαν μου.

XIX

Ολίγα μόνον μοὶ ὑπολείπονται ίνα σοὶ εἴπω, ἐξηκολούθησεν ὁ ταλαίπωρος Γεώργιος, ἀπομάκεις τυψὶ πλήρεις δακρύων ὄφθαλμούς του. Οὐδὲν νέον ἔχω νὰ σοὶ διακοινώσω, διότι ἄμα τῇ ἀρχῇ τῆς διηγήσεως μου σοὶ ἀπεκάλυψα τὸ ἀπαίσιον καὶ ζοφερὸν τέλος τῆς πενθίμου ταύτης ἱστορίας μου. Ἡ Ζωὴ μου λιτὸν ἐξηκολούθει θαρέως ν' ἀσθενῇ καὶ ὀσημέραι νὰ φθίνῃ! Ἀν καὶ ἐπανειλημένως προσεπάθησα παντὶ σθένει νὰ τὴν ἐπαναγάγω εἰς τὴν προτέραν συναίσθησιν, ὑπῆρξεν ἀδύνατον. Οἱ αἰτρὸς δὲν διέβλεπεν οὐδεμίχιν ἐλπίδα σωτηρίας, ἀν δὲ πρὸς με δὲν τὸ ὡμολόγει, τὸ εἶχεν, ὡς κατόπιν ἔμαθον, διακοινώσει πρὸς τὸν πατέρα τῆς Ζωῆς.

Ἡ ἀπελπισία καὶ ἡ κατήφεια εἶχε κυριεύσει τὸν οἰκίαν ἐκείνην. Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ ἀφηγηθῶ δποὶα τινα ἢ σαν τὰ αἰσθήματά μου κατ' ἐκείνας τὰς ημέρας. Εἶχε καταλάβει τὴν καρδίαν μοι ἀμετάβλητος καὶ ἀέννανος θλίψεως, πλὴν ταύτοχρόνως πρέπει νὰ σοὶ εἴπω ὅτι ἐντελῶς δὲν εἶχον ἀπολέσει πᾶσαν ἐλπίδα. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα δὲ δυστυχῶς ἐφθασεν ἢ ἀποφράδες ἐκείνη στιγμὴ, καθ' ἣν ἔμελλον ν' ἀπολέσω διὰ παντὸς τὴν Ζωὴν μου, τὸν ἄγαπην μου, τὴν ἀγάπην μου.

Ἡ ἀπαίσιος ἐκείνη ημέρα τῆς 5 Φεβρουαρίου ἀνέτειλε λοιπόν. Ο ἐλθὼν Ιατρὸς εὗρεν ἀδύνατον λίγην τὴν Ζωὴν

μου, εἰς τὰς ἀνυπομόνους δὲ ἐρωτήσεις μας ἀπήντησε σοβαρῶς καὶ ἐσπευσμένως, σείων τὴν κεφαλὴν του, ὅτι δὲν ἔβλεπε τὴν ἀτίθενοῦσαν καλῶς ἔχουσαν. Διώρισε κατί, καὶ ἀναχωρῶν προσέθηκεν δτι θὰ ἐπέστρεφεν ἐντὸς δλίγου. Ἀγεγώρει δ φιλεύσπλαγχνος ἰατρὸς ἐκείνος ἵν ἀποφύγη τὰς ἐρωτήσεις μας, ἵν ἀποφύγη τὴν ἀποκάλυψιν τῆς φοβερᾶς ἀληθείας.

Ἐγὼ προαισθανόμενος τὴν προσεγγίζουσαν συμφορὰν καὶ ὑπερμετρῶς ἀνησυχῶν δὲν ἀπεμακρύνθην διόλου ἐκ τοῦ δωματίου τῆς Ζωῆς μου. Ἡ Ζωὴ καίτοι πολὺ ἀδύνατος δὲν ὑπέφερε τὴν ημέραν ἐκείνην. Ἡ φυσιογνωμία της ἐγαληνεύσεν, ἡ ώχρα ὄψις της ἐφέρε τὸν τύπον τῆς ηρέμου καρτερίας, τῆς μαρτυρικῆς ὑπομονῆς. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ημέρας πολλάκις μᾶς ἀπηνύσυνε τὸν λόγον, μετὰ φωνῆς ἐξησθενημένης τὰ μέγιστα πλήν πραείας καὶ συγκεκινημένης. Τὸ ἐσπέρας ἐκάλεσε τὴν Μαρίαν πρὸς ἔσωτὴν, τὴν ἡσπάσθη καὶ τὴ συνιέστησε νὰ τὴν ἐνθυμηθται. Πλησιάσας τότε ὁ πατήρ της καὶ γονυπετήσας ἡσπάσθη τὴν χειρά της καὶ μετὰ τρεμαύσας καὶ θρηνούσης φωνῆς τῇ εἴπε Ζωὴ μου, τέκνον μου, συγχώρησόν με, συγχωρησόν με! Ἡ ἀμνησίακος ἐκείνη πάρθενος, ὁ ἀπαράμιλλος ἐκείνος ἄγγελος, ἀνέῳξε τότε τὰς ἀγκάλας καὶ ἐδέχθη ἐν αὐταῖς τὸν μετανοοῦντα πατέρα της ὃσει θελήσσα τοιουτορόπως νὰ δηλώσῃ πρὸς αὐτὸν ὅτι τὰ πάντα τῷ ἐσυγχώρει. Διαρκούσσης ὅλης ταύτης τῆς σκηνῆς ἐγώ ἔμενον σιωπηλὸς καὶ παραλυτος μὴ δυνάμενος νὰ ἐκπέμψω φωνὴν, πινγόμενος ὑπὸ τῶν δακρύων, πιεζόμενος ὑπὸ τῆς ὀδύνης. Ότε τέλος ηδυνήθην ὥρθρωσα λέξιν, ἐφώνησα κλαίων καὶ ἀπελπίζοντας—Ζωὴ μου, δὲν μοῦ δομιλεῖς, δὲν μ' ἀναγνωρίζεις τὸν ταλαίπωρον; —Ἐκείνη δὲ προσηλωσασα πρός με τοὺς θηκοντας δρθαλμούς τῆς—Γεώργιε, ἐφώνησε αἰφνιδίως τέλος ἀναγνωρίσασα με καὶ τείγουσα τὰς χειράς της,

ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ἐλθὲ νὰ σ' ἀσπασθῶ ἀγάπην μου... μὴ δυνηθεῖσα δὲ ν' ἀντίσχη πλέον ἐλειποθύμησεν. "Οτε ἀνέλαβεν, ἐξηκολούθησε μετὰ βραχείας καὶ χαμηλής φωνῆς, διότι προστίγγιζε φεῦ! τὸ τέλος"—Γεώργιε μου... ή τύχη μας... δὲν ἡθέλησε τὴν ἔνωσιν μας... Σοῦ ὑπεσχέθην, Γεώργιε... αἰωνίως νὰ μείνω... ἴδική σου... Σοῦ ὑπεσχέθην... μέχρι θανάτου... ἴδου ἐτήρησα τὸν λόγον μου... ἐξεπλήρωσα τοὺς δόρκους μου... ἴδική σου καὶ μόνον... ἴδική σου... ἀποθνήσκω... Καὶ σὺ τώρα, Γεώργιε... δοφεῖλεις νὰ ἐκτελέσῃς... τὴν θέλησίν μου... Θέλω... Γεώργιε... νὰ ζήσῃς... μοι τὸ εἶπεν ή Παρθένος... Θέλω... ἐν τῷ αὐτῷ... μνήματι... νὰ ἐναποτεθῶσι τὰ δστᾶ μας...—Ζωὴ μου! ἐφώνησα ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. —Γεώργιε... χαῖρε... Γεώργιε σ' ἀγαπῶ... διὸ σὲ ἀποθνήσκω... χαῖρε Γεώργιε... Σὲ περιμένω... εἰς τοὺς οὐρανούς... Γεώργιε μου ἔκει... σὲ περι... μένω... χαῖ... ρε... Γεώρ...—Καὶ μὴ δυνηθεῖσα νὰ προφέρῃ δλόκληρον τ' ὅνομά μου ἐτελεύτησεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου· ἔγὼ δὲ πληχθεὶς θανατηφόρως ἐκ τῆς συμφορᾶς, ἥθιάνθην ὡς ἀν ἀπεχωρίζετο τὸ ημισύ τοῦ ἑαυτοῦ μου, καὶ ἐπεσον χαμαὶ ἀναίσθητος.

XX

"Η ἀσθένειά μου διήρκεσεν ἐπὶ δύο μῆνας, κατὰ τοὺς δύοις πολλάκις διατρὸς ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα τῆς ιασεώς μου. "Η τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀδελφικὴ περιθαλψίς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἀπαλλαγήν μου.

Τρεῖς μῆνας μετὰ τὰ ἀξιοθήνητα τελευταῖα ταῦτα συμβάντα ἔγὼ μετὰ τῶν γονέων τῆς Ζωῆς, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκαταλείψωσι διὰ παντὸς τὴν Νεάπολιν, ἀποχαιρετίσαντες τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν Μαρίαν, οὓς

οὐδέποτε πλέον ἐπέπρωτο νὰ ἴδω, καὶ φέροντες μεθ' ἡμῶν τὸ ἱερὸν λεῖψανον τῆς Ζωῆς μου, ἀφιχθημεν ἐνταῦθα ὅπου δριστικῶς ἀποκατέστημεν.— "Ετήρησα ὡς Βλέπεις, κατὰ γράμμα τὴν θέλησιν τῆς ἀγάπης μου, καὶ ἐν καὶ πολλάκις ἐπόθησα τὸν θάνατον καὶ ἡθέλησα πρὸς ἐμαυτὸν νὰ τὸν ἐπενέγχω, ἢ ἐν ἐμοὶ ρίζωθείσα πεποίθησις διτὶ τοῦτο θὰ συνεπέφερε τὸν αἰώνιον ἀπὸ τῆς Ζωῆς χωρισμόν μου μὲν ἡμπόδισε νὰ τὸ πράξω. "Οτε δὲ ἡ ἀπελπισία μου κορυφοῦσται, τότε μεταβαίνω παρὰ τὴν ταπεινὴν καὶ ἀγίαν ἐκείνην στήλην, καὶ προσευχόμενος ἀναλαμβάνω δυνάμεις ὅπως δυνηθῶ νὰ ὑπομείνω τὴν ὑπαρξίαν. "Γπομένων δὲ ἐπὶ οὐδενὸς ἄλλου στηρίζομαι, ἐπὶ οὐδὲν ἄλλο ἐλπίζω ἢ μόνον ἐπὶ τὸν θάνατον διδύτι τότε μόνον θὰ τὴν ἐπανίδω. "Η ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς ὑπάρξεως μου ἡτον ἡ Ζωὴ μου, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ ἔρωτός μου συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὴν σύντομον ταύτην ἐπιγραφήν.

Γεώργιος καὶ Ζωὴ μέχρι θανάτου.

"Ἐγταῦθα ἐπέρανε τὴν διήγησίν του δι ταλαιπωρος καλόγηρος. Εἰς τὴν ίστορίαν ταύτην οὐδὲν ἄλλο μοὶ ὑπολείπεται νὰ προσθέσω πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς ἢ ἀντιγράφων περικοπὴν ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῆς πολεως ἐκείνης, ἐν ἡ ἔχει δι Γεώργιος. "Η ἐφημερὶς αὗτη ἔχρονολογεῖτο ἔξ μηνας μετὰ τὴν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην ἐπίσκεψίν μου καὶ ἀφηγεῖτο τὸν θάνατον τοῦ Γεωργίου. Τὴν ἐφημερίδα καὶ τὴν πόλιν θέλω ἀποσιώπησει σεβόμενος τὴν θέλησιν τοῦ ταλαιπωρού ἐκείνου ἀνθρώπου. "Υπὸ τῆς ἐφημερίδος λοιπὸν ἐξετίθετο ὡς ἀκολούθως τὸ συμβάν τοῦτο.

Πρὸ ἐπτὰ ἡ ὅκτω ἐτῶν φύλαξ τοῦ ἐνταῦθα νεκροταρείου διωρίσθη ὁ τὸ μοναχικὸν σχῆμα περιβληθεὶς Γεώργιος. "Ο εὐπροσήγορος καὶ εὐγενής οὗτος ἀνθρωπὸς διὰ τῆς ἀδροφροσύνης αὐτοῦ κατεγοήθεισεν ἀπαντας, θίεν μετὰ θαθείας λύπης ἀναγγέλλομεν σήμερον

τὸν θάγατόν του. Περὶ αὐτοῦ πολλὰ ἐλέγοντο ἐνῷ ἔτι ἔσῃ, σήμερον δὲ ἐπε-
θεναιώθησαν ἐκ τῶν δλίγων λέξεων ἡς
ἔγραψε τελευτῶν. Ὁφείλομεν νὰ ση-
μειώσωμεν πρὸς τούτοις, ὅπως ἔννοή-
σωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν τὰ δλίγα
ὅτινα ἔποιται, ὅτι συγγράνως τῷ διο-
ρισμῷ τοῦ Γεωργίου ὡς φύλακος ἐν
τῷ νεκροταφείῳ μας μετανέγθη ἐντρύ-
θα τὸ πτῶμα νεαῖιδός τινος ἐκ Νεα-
πόλεως, ὄντας Ζωῆς ***. Εἰς τὰς δλίγας
λοιπὸν λέξεις, τὰς δοποὶας ἔγρα-
ψεν ὁ τελευτήσας πατὴρ Γεράσιμος, οὐ-
τος παρήγγειλε γὰ θάψωσι τὸ σῶμά του
ἐν τῷ ἴδιῳ ἐκείνῳ μνήματι τῆς Ζωῆς,
τὸ δοποῖον ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡτον ἴδιο
κτητόν του, διότι οὗτος, ὡς φάνεται,
τὸ ἡγρότασεν. Ἐπὶ τοῦ τάφου δὲ τούτου
οὐδὲν ἄλλο μνημεῖον ὑπάρχει ἢ
μαρμάρινος στάλη, ἣς ὑπέρκειται σταυ-
ρὸς καὶ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀκόλουθος ἀ-
πλουστάτη ἐπιγραφή.

Γεώργιος καὶ Ζωὴ μέχρι θυνάτου.

Ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων εἰκάζεται
ὅτι δι Γεώργιος ὑπῆρξεν ἐν τῷ πολ-
λῶν θυμάτων τοῦ ἔρωτος καὶ η Ζωὴ
θυνοῦσα ἐρωμένη του. Ως ἐκ τούτου
οὐδὲν ἄλλο θέλομεν προσθέσει ἢ τὸ αι-
ωνία των ἡ μητήμη.»

Τοιουτοτρόπως ἐν τῷ ψευδεῖ τούτῳ
κόσμῳ τὰ πάντα τελευτῶσιν δι' ἐνὸς
αἰωνία των ἡ μητήμη πλὴν ἀντὶ νὰ
μεμψιμοιρῶμεν, ἀντὶ νὰ παραπονῶμε-
νοι ἐπὶ τοῖς δεινοῖς τοῦ κόσμου,
ἔπρεπεν ἐν τῷ παραδειγμάτων δη-
γούμενοι νὰ σωφρονισθῶμεν, μεταρρυθ-
μίζοντες καὶ μετατρέποντες τὰ κακῶς
κείμενα, διότι, ἀν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ
χαίρωμεν καὶ νὰ ευτυχῶμεν ἐν τῇ γῇ
ταύτῃ, τούλαχιστον ὀφείλομεν νὰ προσ-
παθήσωμεν τὸ ἐφ' ἡμῖν δλιγώτερον νὰ
πάσχωμεν. Τὸ πρώτιστον δὲ ἐπὶ τοῦ
δοποῖου ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν
προσοχήν μας, εἶναι καὶ δι γάμος,
διότι ἐνόσῳ μφίστανται τὰ θεβαιασμέ-
να καὶ ὑπὸ μόνου τοῦ συμφέροντος
ὑπαγορευόμενα συνοικέσια, ἡ ἀνθρωπό-

της ήταν ἔξακολουθήσῃ πάσχουσα, τα-
λαιπωρουμένη.

Φ. ΚΑΡΡΕΡ.

Οἱ δεῖς ἵσως τῶν ἡμετέρων ἀναγ. ωστῶν ἥγεσ-
πέσσον εὐφήμως αἱ δύο πανελάνηνοι τῆς Τεργέ-
στης ἰσχυμερίδες ἐποίησαντο λόγον περὶ σπουδαι-
στάτου ἐπιστημονικοῦ ἀναγνώσματος, τὰς διαδοσί-
τους ὑλιστικάς θεωρίας τοῦ Ἀγγλου Darwin ἀ-
φορῶντος καὶ ἐν Τεργέστῃ ἐκφωνήντος ὑπὸ τοῦ
διαπρεποῦς δικηγόρου Ἰωάννου Σκαλτσούνη. Ὁ-
θεν φρονδούμεν διτοι οὐγή ἀτερπες παρέβομεν τοῖς
ἡμετέροις συνδρομηταῖς ἀνάγνωσμα, ἀμα δὲ καὶ
ἀπαραιτητινοι πρὸς τὸ διακεκριμένον δμαγενῆ καὶ
τὴν δλήν πατρίδα ἐπιτελούμενον καθήκον μεταγλωτ-
τίζοντες τὴν ἐπιτυλίδα τῆς σπουδαιστάτης τῶν
ἰταλῶν τῆς Τεργέστης ἐφημερίδων «ι πιονο
Tergesteo πραγματευομένης ἐν ἑτάσαι περὶ τῆς
εἰρημένης τοῦ K. Σκαλτσούνη διατείης.

ΑΝΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΤΟΥ DARWIN

Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν ἐν τῷ
Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «ἡ Ἀθηνᾶ» (Mi-
nērva) δι δικηγόρος K. Ιωάννης Σκαλ-
τσούνης ἐξεφώνησε σπουδαιότατον ἀ-
νάγνωσμα περὶ τοῦ Δαρβίνισμοῦ ἢ μαλ-
λον ἀνασκευὴν τῶν θεωριῶν τοῦ μεγά-
λου Ἀγγλου φυσιοδίφου ὡς πρὸς τὴν
καταγωγὴν τῶν ζωϊκῶν γενῶν, κατὰ
συνέπειαν δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ ἀνασκευάζειν τὰς θεωρίας τοῦ
Darwin σήμερον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κα-
τακλυζόντων ἡμᾶς ὑλιστικῶν δογμά-
των καὶ, κατὰ παράδοξον συγκυρίαν, τὴν
παραμονὴν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ παρ'
ἡμῖν Ἐταιρία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν
πολυτελές παρετέθη συμπόσιον εἰς τὸν
καθηγητὴν Haeckel, εἰς τὸν πολὺν τοῦ-
τον ὑπέρομαχον τοῦ Δαρβίνισμοῦ ἐν τῇ
γείτονι Γερμανίᾳ — ἦτο ἐργον σπουδαῖον,
δυσχερὲς, καὶ ἡς τὸ δμολογήσωμεν,
παράτολμον.

Οὐολογοῦμεν διτοι δὲν κολακευόμεθα
ὑπερβαλλόντως ἀναλογιζόμενοι διτοι με-
ταξὺ τῶν ἡμετέρων πρόπατόρων ὀφεί-
λομεν ἵσως νὰ συγκαταριθμήσωμεν μετ'
εὐτεθοῦς μηνής ἥνα πίθηκα, — δσον ὡ-